

2020-10-22

Artinventeringar i Magnarps strandmarker

Kärlväxter och insekter

**: EKOLOGI
GRUPPEN**

: EKOLOGI GRUPPEN

Beställning: Ängelholms kommun
Framställt av: Ekologigruppen AB
www.ekologigruppen.se
Telefon: 08-525 201 00
Slutversion: 2020-10-22
Uppdragsansvarig: Lars Salomon
Medverkande: Emil Åsegård
Foton: Om inget annat anges: Lars Salomon
Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB
Internt projektnummer: 8544
Bilder på framsidan från beteshagen i Magnarp.

Innehåll

Bakgrund	4
Metod	4
Resultat	4
Kärlväxter.....	4
Kärlväxter i hedmarken inom beteshagen.....	5
Kärlväxter i salta strandängar inom beteshagen.....	7
Kärlväxter i Sten- och grusvallar söder om beteshagen.....	7
Buskmarken.....	8
Skogen - Blandädellövlund	10
Insekter i reservatet.....	11
Referenser	12

Bakgrund

På uppdrag av Ängelholms kommun har artinventeringar genomförts i Magnarps strandmarker i Ängelholms kommun.

Området är en smal kustremsa natur på 16,5 hektar nedom Magnarps samhälle, bestående av ett antal mer eller mindre distinkta naturtyper.

Metod

Arter eftersöktes vid noggranna fältvandringar vid tre olika tillfällen i förhållandevis gott väder. Insekter och andra småkryp fångades primärt genom håvning eller fotograferades i stilla läge. Av insekter fångades och artbestämdes de flesta mer eller mindre lättbestämda arter. Tvåvingar och leddjur artbestämdes inte alls. Inga fallor har använts vid inventeringen. Kärlväxter totalinventerades i fem separata delområden:

- Hedmarken inom beteshagen
- Salta strandängar inom beteshagen
- Buskmarken
- Sten- och grusvallar nedom buskmarken
- Skogen längst i söder

Artförekomsterna indelades i fyra olika godtyckliga frekvensklasser:

- Enstaka
- Spridd
- Vanlig
- Dominant i vissa delar

Vid det första fältbesöket skedde en väderomställning under morgonen till mulet väder med snällbläst, varför antalet insektsfynd blev mycket få. Vid de andra tillfällena var vädret närmast optimalt.

Resultat

195 arter av kärlväxter och 24 insekter har noterats vid tre fältbesök. Samtliga artfynd har rapporterats till artportalen. 104 kärlväxter och 22 insekter var nya för området. En sammanställning av alla artfynd finns i bilaga 1.

Kärlväxter

Från artportalen och andra databaser som ryms inom swedish life watch var 224 kärlväxtarter kända mellan 1 januari 1980 och den 21 september 2020, vilket gör totallistan över kända växter genom alla tider till 328 arter (tabell 1.). Av tidigare kända fynd har 133 arter ej återfunnits vid denna inventering.

Tabell 1 Fyndfakta för kärlväxter

Fyndfakta kärlväxter	Antal arter
Funna vid inventeringen	195
Funna totalt inkl. historiska fynd	328
Ej återfunna historiska fynd	133
Arter ej noterade i området tidigare	104

Det är svårt att hitta alla arter och denna inventering har inte heller lyckats med det. Ytterligare ett flertal arter förekommer säkert i området men har varit så sällsynta eller för svårbestämda vid inventeringstillfällena att de missats. Beteshagens grässvål var på många håll millimeterhög och

många arter sannolikt tillfälligt bort-betade. Det förefaller sannolikt att ett flertal arter också har försvunnit från området, inte minst som stora förändringar skett, först genom långsam igenväxning och på senare år genom radikal röjning och bete.

Artlistornas innehåll kan analyseras på flera olika sätt. Många arter indikerar olika saker om sin miljö. Genom att jämföra artförekomster med t.ex. Naturvårdsverkets vägledning för Natura 2000-naturtyper så kan man få en bild av delområdenas status. Andra listor som kan användas är listor över olika funktionella egenskaper eller så kallade Ellenbergvärden (t.ex. vilket markpH, jordmån, näringsinnehåll, ljusexponering etc.) för de ingående arterna. Artlistorna ger en ögonblicksbild och kan inte säga något om vilket håll som naturen är på väg att utvecklas. Med denna inventering som bas så kan man däremot få en bild över förändringar i framtiden. Fotodokumentation och anteckningar är viktiga komplement till artlistorna och bör finnas för att möjliggöra en god uppföljning av reservatet över åren.

Endast en rödlistad art, backtimjan, har noterats under inventeringen. Backtimjan föredrar lätta och magra jordar, gärna med kalkinslag, och gynnas generellt av en låg vegetation och återkommande störning. Den är rödlistad för att den minskar mycket snabbt i delar av landet, även om den ännu är relativt vanlig i vissa delar av sitt utbredningsområde.

Kärlväxter i hedmarken inom beteshagen

I den torra heden inom beteshagen har 96 arter noterats. Gränserna mot de salta strandängarna mot vattnet är inte knivskarp, så viss överlappning finns mellan naturtyperna. Inom heden finns också några småbiotoper som bidrar med exklusiva arter, framförallt vid bäcken och de barlagda ytor som varit bevuxna med buskar och träd, men också längs stigen och i en nyligen utökad del i norra delen av hagen där igenväxningsvegetation ännu förekom vid inventeringstillfället. Från olika källor framgår att delar av heden också varit fuktig nyligen. Vid besöken noterades dock inga sådana fukthedspartier.

I tabell 2 redovisas arter som är Spridda, Vanliga eller Dominerande i vissa delar. Arter som är karaktäristiska eller Typiska för Natura 2000-naturtyperna Grå dyner och Torra hedar markeras också. Karaktärsarter för en Natura-typ är sådana som brukar vara mycket vanliga i naturtypen. Typiska arter är mer kräsna arter som främst finns i välutvecklade, artrika områden. Många Typiska arter kan ses som en kvittens för att områdets artsamhälle är välmående.

Tabell 2. Spridda, vanliga eller dominerande arter i den torra delen av beteshagen.

Svenskt namn	Frekvens	Torra hedar	Grå dyner	Kommentar
Backtimjan	Vanlig		K-art T-art	Betas men kryper omkring, överlever. Rödlistad NT
Berggröe	Vanlig			
Bergsyra	Dominerar vissa delar		T-art	På tidigare ljunghed
Blekbalsamin	Spridd			Endast spridd vid ekdungen
Borsttåtel	Vanlig		K-art T-art	Endast vanlig i sandblottor (och i salta strandängar).
Brännässla	Vanlig			I vissa delar där vresrosen vuxit. Verkar gynnas av betet.
En	Vanlig			
Engelskt rajgräs	Spridd			
Femfingerört	Vanlig			
Fläder	Spridd			
Fårsvingel	Vanlig		K-art	På tidigare ljunghed
Groblad	Spridd			
Gråfibbla	Vanlig	K-art		

Svenskt namn	Frekvens	Torra hedar	Grå dyner	Kommentar
Gulmåra	Spridd		K-art	Betas hårt
Gåsört	Vanlig			
Hönsarv	Vanlig			
Jordreva	Spridd			Betas ej
Knippfryle	Vanlig	K-art T-art		
Kruståtel	Vanlig			
Krypnarv	Spridd			
Kärrgröe	Spridd			
Liten blåklocka	Vanlig			Hårt betad, krypande rosettblad. Få blommor.
Ljung	Vanlig	K-art		Men har minskat extremt. Endast nygrodda plantor som också betas. Svag återväxt.
Luddlosta	Dominerar vissa delar		K-art	
Luddåtel	Vanlig			
Odört	Dominerar vissa delar			Gynnad av betet i de gödslade resterna efter vresrosen.
Revmörblomma	Vanlig			
Rotfibbla	Spridd			
Rödsvingel	Spridd		K-art	
Rödven	Vanlig			
Röllika	Vanlig			
Sandnarv	Spridd			
Sandstarr	Dominerar vissa delar		K-art	På tidigare ljunghed
Slån	Spridd			Under pågående utrotning.
Stensöta	Spridd			
Stinknäva	Spridd			Endast spridd vid ekdungen
Svartkämpar	Vanlig			
Trift	Vanlig		T-art	
Vildkaprifol	Spridd			
Vitgröe	Spridd			
Vårbrodd	Spridd			
Vårflenört	Spridd			Endast spridd vid diket
Vårtåtel	Dominerar vissa delar	T-art	K-art T-art	På tidigare ljunghed
Ängsgröe	Vanlig			
Ängsviol	Spridd		K-art	

Bland lokalt mer sällsynta arter återfinns enstaka individ av gul fetknopp och blåmunkar, T-art respektive K-art för naturtypen grå dyner.

Ytterligare fördjupad analys över vilka indikatorarter som tillkommit eller utgått jämfört med tidigare inventeringar görs inte i denna rapport. Inte heller någon djupare bedömning av vad de funna arterna indikerar.

Kärlväxter i salta strandängar inom beteshagen

I denna naturtyp har endast 25 arter noterats. Den viktigaste orsaken till det relativt låga artantalet jämfört med heden bredvid är att saltpåverkan gör att triviala, kulturspridda arter inte kan leva här, och att naturtypen saknar olika småbiotoper. I tabell 3 listas samtliga funna arter inom naturtypen och deras indikatorvärde i Naturvårdsverkets vägledning för salta strandängar.

Tabell 3. Kärlväxtarter som förekommer i de salta strandängarna i beteshagen.

Svenskt namn	Frekvens	Salta strandängar	Kommentar
Agnsåv	Spridd	K-art	
Brännässla	Dominerar vissa delar		Där vresrosen stått
Spjutmålla	Spridd		
Bäckveronika	Spridd		
Gåsört	Vanlig	K-art	Men aldrig dominant
Krypven	Dominerar vissa delar	K-art	Eventuellt gynnad av betet
Kustarun	Spridd	T-art	Betad, sidostjälkar blommar
Kustbaldersbrå	Spridd	K-art	
Kustgroblad	Spridd		Vid norra stranden, efter vassen.
Kärrdunört	Spridd		
Ryltåg	Spridd		
Saltnarv	Vanlig	K-art T-art	Verkar gynnas av den bortbetade vassen.
Skörbjuggsört	Vanlig		
Strandaster	Spridd	K-art	Mycket hårt betad
Strandglim	Spridd		Betas ej
Strandklo	Enstaka		
Strandkrypa	Vanlig	K-art T-art	
Strandkvanne	Spridd		Betas
Strandkål	Enstaka		Betas
Strandmålla	Enstaka	K-art	
Tiggarranunkel	Vanlig		Gror rikligt i dyn efter den bortbetade vassen.
Trift	Vanlig	K-art T-art	Betas hårt. Ingen blomning.
Vass	Vanlig		Men mycket hårt betad, missgynnad
Vattenmåra	Enstaka		
Vägtåg	Vanlig		

De flesta av de förekommande arterna är vanliga kustväxter och flera av dem, såsom strandkvanne, strandkål, skörbjuggsört och strandglim är istället typiska för den angränsande och ibland överlappande naturtypen sten- och grusvallar, och därmed också goda indikatorer på att naturtypen mår bra. Några gräsarter har varit svårbestämda i frånvaro av ax. K-arterna saltgräs och revigt saltgräs är kända från området och kan mycket väl fortfarande finnas kvar.

Kärlväxter i Sten- och grusvallar söder om beteshagen

Sten- och grusvallar längs kusten förekommer i någon liten mån även i beteshagen, men de blir tydliga först söder därom, där finjorden är ursvallad. Delar av vallarna domineras av vass, men beståndet är ganska glest och verkar inte så dominant. Pågående erosion sker på vissa ställen, men om det är en förändring i en given riktning eller endast del i en stabil dynamik är svårt att säga. Tabell 4 visar kärlväxter noterade i naturtypen, samt indikatorvärde enligt Naturvårdsverket.

Tabell 4. Kärleväxter i stenvallarna i reservatet.

Svenskt namn	Frekvens	Sten- och grusvallar	Kommentar
Borsttåtel	Enstaka		
Broskmålla	Spridd		
Gråbo	Enstaka		
Gråvide	Enstaka		
Gulkämpar	Vanlig		
Gåsört	Vanlig		
Klibbal	Vanlig		
Krusskräppa	Enstaka		
Kustbaldersbrå	Spridd		
Renfana	Spridd		
Revfingerört	Enstaka		
Sandrör	Vanlig		
Snårvinda	Vanlig		
Spjutmålla	Vanlig		
Strandaster	Vanlig	K-art T-art	
Strandglim	Spridd	K-art	
Strandkrypa	Vanlig		
Strandkvanne	Spridd	K-art T-art	
Strandkvickrot	Spridd	K-art	
Strandkål	Vanlig	K-art T-art	
Strandråg	Enstaka	K-art	
Stubbtåg	Vanlig		
Trift	Vanlig		
Vass	Vanlig		
Vårbrodd	Enstaka		
Åkermolke	Vanlig		

Liksom i föregående fall så är nästan alla de funna arterna vanliga och naturliga arter i kustmiljö; vissa hör hemma i salta strandängar, några i driftvallar av tång, andra i sanddyner. Stenvallar är emellertid kraftigt dominerande.

Buskmarken

I buskmarken, som domineras av en, slån och rosenbuskar, finns ingen Natura 2000-naturtyp att jämföra sig med för att ta reda på om naturtypen är välutvecklad. Traditionellt betraktas sådana marker som "igenväxningsmark" på väg att bli skog och sällan som något skyddsvärt stadium. Buskmarker har emellertid fått viss upprättelse på senare år då de uppenbarligen kan vara mycket artrika inom vissa organismgrupper, särskilt insekter och fåglar, men även däggdjur (t.ex. Lennartsson m.fl. 2005). Generellt brukar naturvärden uppmuntra en luckig struktur med gläntor och breda lä-givande bryn. Buskmarken i Magnarp är uppenbarligen alltför tät för att rymma sådana gläntor, men säkerligen ändå rik på insekter och häckande småfågel. Kärleväxter i området förekommer ofta längs stigen och består också ofta av kulturspridda växer som följer med vandrare och husdjur. Totalt noterades 79 arter vid inventeringen. 21 av dessa är vedväxter av buskar och träd. Gränsen mot delområdet Skogen är ganska diffus så viss överlappning kan finnas.

I buskmarken finns ett antal arter som riskklassats av Artdatabanken för sin invasiva potential. Dessa är parkslide (bekämpas redan nu), vresros, snöbär, häggmispel och spärroxbär. Ingen av dessa omfattas emellertid ännu av några regler om bekämpning.

I tabell 5 listas dominanta, vanliga och spridda arter i området.

Tabell 5. Kärlväxter som är dominanta, vanliga eller spridda i buskmarken.

Svenskt namn	Frekvens	Kommentar
Armeniskt björnbär	Vanlig	Invasiv art
Asp	Vanlig	
Bergsyra	Spridd	Längs stigen
Besksöta	Spridd	
En	Dominerar vissa delar	
Engelskt rajgräs	Spridd	
Femfingerört	Vanlig	Längs stigen
Fläder	Vanlig	
Foderrödklöver	Vanlig	Längs stigen
Groblad	Vanlig	Längs stigen
Gråbo	Spridd	
Gråfibbla	Vanlig	Längs stigen
Hundäxing	Spridd	
Häggmispel	Spridd	Invasiv art
Hönsarv	Spridd	Längs stigen
Höstfibbla	Vanlig	Längs stigen
Klibbal	Spridd	
Knylhavre	Vanlig	Längs stigen
Kruståtel	Vanlig	
Kräkvicker	Spridd	Längs stigen
Kvickrot	Spridd	Längs stigen
Kålmolke	Spridd	Längs stigen
Kärleksört	Spridd	
Liguster	Vanlig	
Mjölke	Vanlig	
Murgroņa	Spridd	
Murreva	Vanlig	Längs stigen
Nejlikrot	Vanlig	Längs stigen
Olvon	Vanlig	
Oxel	Spridd	
Rosendunört	Spridd	
Rosor sp	Vanlig	
Rödven	Vanlig	Längs stigen
Röllika	Spridd	Längs stigen
Rönn	Vanlig	
Skogsalm	Spridd	
Skogsek	Vanlig	
Skogssallat	Spridd	Längs stigen
Slån	Dominerar vissa delar	

Svenskt namn	Frekvens	Kommentar
Smultron	Spridd	Längs stigen
Snårvinda	Vanlig	Längs stigen
Snärjmåra	Spridd	Längs stigen
Spärroxbär	Vanlig	Invasiv art
Stensöta	Vanlig	
Stinknäva	Vanlig	Längs stigen
Sötkörsbär	Vanlig	
Vass	Dominerar vissa delar	
Veketåg	Spridd	Längs stigen
Vildkaprifol	Vanlig	
Vresros	Vanlig	Invasiv art. Endast i norra delen.
Vitgröe	Vanlig	Längs stigen
Åkermolke	Spridd	Längs stigen
Åkertistel	Vanlig	Längs stigen
Älgräs	Vanlig	Längs stigen
Ängskavle	Spridd	Längs stigen

Skogen - Blandädellövlund

I det lilla skogsbestånd som hunnit utvecklas i reservatets södra del kämpar sjuka träd av ask och skogsalm mot almsjuka och askskottsjuka. De kustlövsskogar som under lång tid täckt större delen av landets kuster ödelades för flera hundra år sedan. Restfragment finns endast kvar i otillgängliga branter, där några tillhör våra värdefullaste skogar i södra Sverige beträffande trädlevande mossor och lavar. Några exempel är brantskogarna på Kullaberg, Särö västerskog och Hördalen i Kungsbacka samt Näverkärr i norra Bohuslän. Kustlövsskogar har ingen klockren motsvarighet bland natura 2000-typer. En lämpligare referens är naturtypen ”blandädellövlund” som används i Naturvårdsverkets rapporter Landmiljöer i kust och skärgård (Lennartsson m.fl. 2005) samt Sydsvenska lövsskogar och andra lövbärande marker (Andersson och Löfgren 2000). Förutom ask och skogsalm saknas alla de indikatorarter som nämns i rapporten, vilket främst indikerar att naturtypen här har uppkommit isolerad från naturliga skogsbestånd och att dess örter inte lyckats hitta hit. I tabell 6 listas samtliga funna arter ifrån inventeringen i skogen.

Svenskt namn	Frekvens	Kommentar
Ask	Vanlig	Ett totalt träd i 60-årsåldern, övriga unga. De flesta angripna av askskottsjuka.
Bäckveronika	Spridd	
Fläder	Spridd	
Getrams	Spridd	
Hallon	Spridd	
Hassel	Spridd	
Hundkax	Spridd	
Hundäxing	Spridd	
Häckoxbär	Spridd	
Jordreva	Vanlig	
Knylhavre	Spridd	
Krusbär	Spridd	
Kålmolke	Spridd	
Liguster	Vanlig	

Svenskt namn	Frekvens	Kommentar
Lundgröe	Vanlig	
Nejlikrot	Vanlig	
Olvon	Spridd	
Rödkörvel	Spridd	
Rönn	Vanlig	
Skogsalm	Vanlig	Endast unga träd i 20-årsåldern eller yngre. Många angripna och döende av almsjukan. Yngsta träden är i regel friska.
Skogslönn	Spridd	Endast småträd. Nyinkommen.
Slån	Vanlig	
Smultron	Vanlig	
Snårvinda	Spridd	
Spärroxbär	Vanlig	
Stensöta	Vanlig	
Stinknäva	Spridd	
Sötkörsbär	Vanlig	
Träjon	Spridd	
Vildkaprifol	Vanlig	
Vintergröna	Spridd	
Vitplister	Spridd	
Vårtbjörk	Spridd	
Våtarv	Spridd	
Åkerfräken	Spridd	
Älggräs	Vanlig	

Insekter i reservatet

Vid fältbesöken noterades endast 24 olika insektsarter. Ytterligare en handfull blomflugor och andra tvåvingar noterades men samlades inte in för artbestämning. Arterna listas i tabell 6. Inga av arterna är rödlistade eller indikator för naturtypernas kondition. Insekter är vår artrikaste organismgrupp, och flera hundra, kanske tusen arter kan tänkas uppehålla sig inom reservatet över en hel säsong. Fältfynden är därmed en droppe i havet. En förklaring till det, bortsett från eventuellt bristfälligt utförande, kan vara att blommor och högre vegetation saknas i betesmarken. Detta är substrat som drar till sig mycket insekter och som är lätta att håva in arter från. Sannolikt hade många arter kunnat slaghåvas in under slånets och rosornas blomning i buskmarkerna, men dessa arter blommade inte vid fältbesöken. Att inga solitärbin alls noterades vid fältbesöken är oroande men behöver inte betyda att arter saknas. Många arter flyger under en begränsad tid på året när deras värdväxt blommar.

Insektsfaunan i reservatet är relativt väl undersökt beträffande nattfjärilar enligt artportalen. Även just utanför reservatet, vid hamnen i söder och parkeringen i norr, har en stor mängd nattfjärilar skådats över många år. Många av fynden just utanför reservatet utnyttjar sannolikt även miljöerna inom reservatet. Av steklar så finns några moderna artfynd från stranden norr om reservatet och några historiska fynd från 1940-talet med låg noggrannhet (exakt lokal kan inte fastställas). Inga av dessa arter har noterats vid fältbesöken, men även här kan arter lätt tänkas migrera mellan reservatet och intilliggande marker.

I sandiga strandängar brukar förutom fjärilar även marklevande steklar och nattlevande marklevande skalbaggar vara artrika grupper med flera naturvårdsarter (t.ex. Larsson 2017). Jag rekommenderar kommunen att uppmuntra den ideella naturvården att göra besök i reservatet under 2021 och göra nya eftersök efter inte minst sandlevande steklar (t.ex. solitärbin), under förutsättning

att man har betesuppehåll inom hagen. Facebook har flera olika intressegrupper för olika insektsgrupper där många ideella experter verkar.

Tabell 6. Insektsfynd i reservatet.

Svenskt/latinskt namn	Frekvens	Organismgrupp	Lokal
Humleblomfluga	Frekvens	Tvävingar	Buskmarken
Palpljungmal		Fjärilar	Buskmarken
Stenfruktsvecklare		Fjärilar	Buskmarken
Sömntornstekel	Enstaka	Steklar	Buskmarken
Backgräshoppa	Vanlig	Hopprätvingar	Hedmarken
Brokig enbärfis	Enstaka	Skinnbaggar	Hedmarken
Fjärilsmygga (familj)	Enstaka	Tvävingar	Hedmarken
Fältgräsmott		Fjärilar	Hedmarken
Gräskottsmott		Fjärilar	Hedmarken
Gulvingad fältmätare		Fjärilar	Hedmarken
Hårig bärfis		Skinnbaggar	Hedmarken
Kamgräsfjäril	Spridd	Fjärilar	Hedmarken
Mindre guldvinge	Vanlig	Fjärilar	Hedmarken
Mörk sädesknäppare	Enstaka	Skalbaggar	Hedmarken
Rapsfjäril	Enstaka	Fjärilar	Hedmarken
Renfanebagge	Enstaka	Skalbaggar	Hedmarken
Timjangrundvecklare		Fjärilar	Hedmarken
Vargvägstekel		Steklar	Hedmarken
Cordylepherus viridis		Skalbaggar	Hedmarken
Leptogaster cylindrica		Tvävingar	Hedmarken
Lixus iridis		Skalbaggar	Hedmarken
Trichosirocalus troglodytes		Skalbaggar	Hedmarken
Grön vårtbitare	Enstaka	Hopprätvingar	Salta strandängar

Referenser

Tryckta källor:

Larsson, K., 2017. Insekter som signalarter för öppna marker i södra Sverige. Länsstyrelsen Hallands Län, Kristianstad vattenrike.

Lennartsson, T., Stighäll, K., Blom, G., Mild, K., Sverige, Naturvårdsverket, 2005. Landmiljöer i kust och skärgård. Naturvårdsverket, Stockholm.

Andersson, L. Löfgren, R. 2000. Sydsvenska lövskogar och andra trädbärande marker; kriterier för naturvärdering, skydd och skötsel. Rapport 5081. Naturvårdsverket

Digitala källor:

Naturvårdsverket 2020. Naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000-typer. <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddad-natur/Natura-2000/>